

Grundläggande granskning år 2020

Norrlandsoperan AB

Foto: Johan Gumséus

Mars 2021
Malin Hedlund
Revisionskontoret
Region Västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendationer	3
2. Bakgrund	4
Lekmannarevisorernas uppdrag	4
Iakttagelser i 2019 års granskning	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	6
Metod	6
3. Bolagets uppdrag och mål	7
Ägarnas uppdrag till bolaget	7
Ägarnas krav på rapportering	8
Styrelsens krav på styrning och rapportering	8
4. Granskningens resultat	10
Styrelsens styrdokument	10
Styrelsens löpande kontroll	10
Styrelsens interna kontroll	11
Styrelsens tjänstemannastöd	12
Hantering av störningar på grund av coronapandemin	12
Styrelsens årsredovisning	14
Uppföljning av 2019 års rekommendationer	15
5. Svar på revisionsfrågor	16
Rekommendationer	16

1. Sammanfattande analys

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet år 2020 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer också att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll.

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.
- Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.
- Utveckla arbetet med intern kontroll. Av internkontrollplanen bör det framgå hur kontrollerna ska genomföras. Av uppföljningen bör kontrollernas resultat framgå.

2. Bakgrund

Norrlandsoperan AB ägs till 60 procent av Region Västerbotten och 40 procent av Umeå kommun genom Umeå kommunföretag AB. Bolaget har sitt säte i Umeå och leds av en styrelse och en VD. Styrelsen består av nio ordinarie ledamöter och nio suppleanter. Norrlandsoperan har ett regionalt uppdrag inom musikproduktion, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musiklivet. Bolaget består idag av fyra verksamheter; opera, orkester- och musikverksamhet, dansverksamhet och konstverksamhet.

Norrlandsoperan har under år 2020 varit påverkad av coronapandemin som under året svepte fram över världen. På grund av pandemin och de restriktioner som varit gällande, har den publika verksamheten varit pausad under stora delar av året. Bolaget har istället fått ställa om och hitta nya och andra sätt att bedriva sin verksamhet på. Pandemin har under året inneburit uteblivna spelintäkter för bolaget, men också uteblivna kostnader knutna till produktionsverksamheten. För år 2020 hade bolaget en nettoomsättning på ca 112 miljoner kronor, varav 110 miljoner kronor var offentligt stöd. Bolagets resultat för året var 14 000 kronor (59 000 kr år 2019).

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorernas uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorerna ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I uppdraget ingår också att granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen utgår från ägarnas, det vill säga fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

Norrlandsoperan AB:s lekmannarevisorer Britta Enfält och Ewa Miller beslutade i sin revisionsplan för år 2020 att granskningen av bolaget skulle avgränsas till en grundläggande granskning. Den grundläggande granskningen är ett underlag till lekmannarevisorernas årliga granskningsrapport. Lekmannarevisorerna överlämnar den årliga granskningsrapporten till bolagets bolagsstämma.

Auktoriserade revisorns uppdrag

Kommunala bolag granskas också av en auktoriserad revisor. Den auktoriserade revisorn har i uppdrag att granska bokföring, årsredovisning, intern kontroll samt styrelsens och VD:s förvaltning. Bolagets auktoriserade revisor skriver en revisionsberättelse som också överlämnas till bolagsstämman.

Lekmannarevisorerna och bolagets auktoriserade revisor är två separata bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så brett underlag som möjligt i sin bedömning i ansvarsfrågan avseende styrning, verksamhet och räkenskaper.

En del av ägarnas samordnade revision

Lekmannarevisorernas årliga granskningsrapport och den auktoriserade revisorns revisionsberättelse är en del av den samordnade revisionen av Region Västerbotten och Umeå kommun. Det innebär att revisorerna i regionen och kommunen bifogar granskningsrapporter och revisionsberättelser från de kommunala bolagen till sin revisionsberättelse för regionen respektive kommunen. Med stöd av den samordnade revisionen ska fullmäktige därefter ta ställning till instruktioner för sina ombud inför de kommunala bolagens årsstämmor.

Iakttagelser i 2019 års granskning

Den grundläggande granskningen år 2019 av Norrlandsoperan AB visade att bolagets styrelse hade beslutat om grundläggande styrdokument som internkontrollplan, arbetsordning, instruktion till VD samt attestordning. Styrelsen hade däremot inte beslutat om en verksamhetsplan.

Styrelsens årsredovisning innehöll information om bolagets verksamhet under året. Lekmannarevisorerna bedömde dock att styrelsen kunde utveckla sin uppföljning i årsredovisningen. Exempelvis följde styrelsen inte upp sina mål. Styrelsen följde heller inte upp ägarnas uppdrag till bolaget. I styrelsens årsredovisning fanns ingen utvärdering som visade om verksamheten år 2019 genomfördes i enlighet med de kommunala befogenheterna.

Rekommendationer i 2019 års granskning

Lekmannarevisorerna rekommenderade styrelsen att:

- Besluta om en förenklad verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.
- Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge underlag för lekmannarevisorernas bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2020 och system för styrning och kontroll. För granskningen har vi formulerat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2019 års granskning?

Med utgångspunkt från riskanalysen för år 2020 har lekmannarevisorerna beslutat att i granskningen rikta särskild uppmärksamhet till risker förknippade med:

- Styrelsens styrning och kontroll
- Störningar i och med covid-19
- Ansvarsfördelning och ledningsstruktur

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen, 2, 5 och 10 kap.
- Aktiebolagslagen, 8 kap.
- Årsredovisningslagen, 6 kap.
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll. I augusti, oktober och december har vi träffat bolagets VD, vice VD, ekonomiansvarig samt ledningskoordinator. I samband med slutrevision den 10 mars 2021 har en träff genomförts mellan lekmannarevisorer, företrädare från styrelsen samt bolagets VD och ekonomiansvarig. Bolagets VD, vice VD, ekonomiansvarig samt ledningskoordinator har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkastet.

3. Bolagets uppdrag och mål

Ägarnas uppdrag till bolaget

Av bolagsordningen för Norrlandsoperan AB framgår att bolaget har ett regionalt uppdrag inom musikproduktion, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musiklivet. Uppdraget består bland annat av att producera, främja, stärka och utveckla opera, musikteater samt musik och dans. Enligt bolagets ägardirektiv ska bolagets verksamhet kännetecknas av hög konstnärlig kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet. Det framgår också att bolaget ska:

- Tillsammans med ägarna och andra aktörer aktivt medverka till regionens marknadsföring och tillväxt.
- Beakta en ökad internationalisering av verksamheten.
- Vara en aktiv part i utvecklandet av Norrlands nätverk för musikteater och dans (NMD).
- Arbeta för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella operan, musiken, dansen och scenkonsten i regionen liksom annan därmed förenlig kulturell verksamhet.
- Genomföra de regionala uppdragen inom musik- respektive dansområdet som regleras i separata uppdragsbeskrivningar.
- Stärka dialog och samverkan mellan de regionala kulturkonsulenterna, kommunerna, civilsamhället och folkbildningen samt samverka med andra organisationer och institutioner på såväl regional, nationell samt internationell nivå.

Lekmannarevisorerna har i tidigare granskningar uppmärksammat brister i bolagsordning och ägardirektiv för Norrlandsoperan AB. Bland annat att styrdokumentet saknade uppgifter om de kommunala befogenheterna. Enligt uppgift från ledningsstaben i Region Västerbotten har det under år 2020 pågått ett arbete att se över bolagsordningar och bolagsspecifika ägardirektiv för regionens kulturbolag.

Generellt ägardirektiv för Region Västerbottens hel- och majoritetsägda bolag

I april 2020 beslutade regionfullmäktige om ett generellt ägardirektiv för Region Västerbottens hel- och majoritetsägda företag (RS 407-2020). I det generella ägardirektivet ställer fullmäktige krav att bolagen ska följa de policys som är beslutade av fullmäktige. I det generella ägardirektivet står det att ägardirektivet blir bindande för bolaget när bolagsstämorna godkänt dokumentet. På Norrlandsoperans bolagsstämma i slutet av april 2020 var det generella ägardirektivet inte uppe för beslut.

Vår kommentar

Vi bedömer att det finns vissa brister i bolagsordning och ägardirektiv för Norrlandsoperan. Vi noterar dock att ägarna under år 2020 har sett över styrdokumentet inför kommande år.

Ägarnas krav på rapportering

I ägardirektivet har ägarna beslutat att bolaget årligen och löpande ska rapportera till ägarna hur verksamheten utvecklas, om ändamålet med verksamheten uppfyllts samt hur internkontrollen säkrats. Bolaget ska lämna följande handlingar till ägarna:

- Protokoll från årsstämma
- Protokoll från styrelsesammanträde
- Verksamhetsplan/rambudget/internkontrollplan för påföljande år enligt ägarnas anvisningar
- Bolagets årsredovisning
- Revisionsberättelse
- Rapportering under löpande år enligt ägarnas anvisningar

Utöver denna rapportering ska bolaget ge information i samband med ägarsamråd och vid särskilda dialog- och utvecklingsmöten under verksamhetsåret. Vidare framgår att uppföljning av Norrlandsoperan AB:s uppdrag, målgruppsarbete och de särskilda perspektiven ska ske i samband med årsrapporteringen.

En genomgång av ägardirektivet visar att ägarna inte ställer något krav på bolaget att återrapportera om verksamheten har skett inom ramen för de kommunala befogenheterna. Enligt kommunallagen (6 kap. 9§) ska regionstyrelsen och kommunstyrelsen årligen pröva om verksamheten som bolaget bedrivit har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vår kommentar

Ägarna bör se över kraven på återrapportering i ägardirektivet. Av det generella ägardirektivet som regionfullmäktige beslutade om i april 2020 framgår att styrelsen i sin årsredovisning, eller i särskild bolagsstyrningsrapport, ska lämna information om hur verksamheten bedrivits i enlighet med kommunalt ändamål och kommunala befogenheter. Det generella ägardirektivet har dock inte fastställts av bolagsstämman för år 2020.

Styrelsens krav på styrning och rapportering

Norrlandsoperan AB:s styrelse beslutade den 29 maj 2020 om sin arbetsordning för år 2020. Av arbetsordningen framgår styrelsens ansvar och uppdrag utifrån aktiebolagslagen. I sin arbetsordning har styrelsen bland annat ställt följande krav:

- Styrelsen ska var 3:e år besluta om vision, strategi och mål för bolaget. Styrelsen ska också besluta om styrande dokument som exempelvis attestreglemente, instruktion för VD samt reglemente för intern kontroll och plan för intern kontroll.
- Vid sina sammanträden ska styrelsen få en ekonomisk rapport med avstämning mot budget samt en rapport från verksamheten.
- Vid styrelsens sammanträde i mars ska mål och indikatorer samt den interna kontrollen följas upp för föregående år. Styrelsen ska också genomföra en utvärdering av styrelsens och VD:s arbete för året.

I maj 2020 beslutade styrelsen om en instruktion till VD. Av instruktionen framgår bland annat VD:s uppgifter och vad den löpande förvaltningen omfattar.

Vår kommentar

Vi bedömer att det av styrelsens arbetsordning och instruktion till VD framgår styrelsens krav på styrning och rapportering.

Styrelsens har inte beslutat om en verksamhetsplan

Styrelsen beslutade inte om någon verksamhetsplan för år 2020. I april 2018 beslutade styrelsen om övergripande mål. Utifrån de övergripande målen har VD och konstnärlig ledare beslutat om verksamhetsuppdrag för bolagets konstnärliga verksamheter. Uppdragen sträcker sig över en säsong. I juni 2018 beslutade VD/konstnärlig ledare om verksamhetsuppdraget för hösten 2019 och våren 2020. I april 2019 beslutade VD och konstnärlig ledare om verksamhetsuppdraget för hösten 2020 och våren 2021. Verksamhetsuppdragen är inte beslutade av styrelsen. I december 2020 beslutade styrelsen om verksamhetsuppdraget för år 2021.

Av styrelsens protokoll i december 2020 framgår att under våren 2021 kommer en översyn genomföras av bolagets vision, mål och indikatorer. Vision- och måldokumentet kommer tillsammans med verksamhetsuppdraget utgöra bolagets verksamhetsplan. Styrdocumentet ska beslutas av styrelsen.

Styrelsen har beslutat om sju övergripande mål

Styrelsen beslutade i april 2018 om sju övergripande mål för bolaget. Målen var, enligt bolagets tjänstepersonsledning, aktuella även för år 2020. De sju målen som styrelsen beslutade om var:

1. Norrlandsoperans konstnärliga verksamhet ska präglas av hög kvalitet med bekräftelse och utmaning som ledord.
2. Norrlandsoperan ska presentera en jämlik, varierad, tillgänglig och hållbar verksamhet som återspeglar den kulturella mångfalden som finns i Västerbotten.
3. Norrlandsoperan ska tillgängliggöra scenkonst för barn och unga, särskilt verksamhet som stimulerar eget skapande.
4. Norrlandsoperan ska vara en viktig aktör på den nationella och internationella scenkonstarenan.
5. Norrlandsoperan ska ha en ekonomi i balans inom 2 år.
6. Norrlandsoperan ska vara en förebild som arbetsgivare i scenkonstsvetige inom 3 år.
7. Norrlandsoperan ska öka och bredda sitt publikunderlag inom 3 år.

Vår kommentar

Styrelsen beslutade inte om någon verksamhetsplan för år 2020. Styrelsen beslutade i april 2018 om övergripande mål för bolaget. Av beslutet framgick inte hur målen skulle följas upp. I granskningen år 2019 rekommenderade lekmannarevisorer styrelsen att besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål.

Positivt är att VD under våren 2021 ska påbörja ett arbete med att se över bolagets vision, mål och indikatorer samt att styrelsen för kommande år kommer att besluta om en verksamhetsplan för bolaget.

4. Granskningens resultat

Styrelsens styrdokument

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen beslutade om grundläggande styrdokument för år 2020.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Arbetsordning	Ja	2020-05-29, § 28.
Instruktion till VD	Ja	2020-05-29, § 28.
Verksamhetsplan för år 2020	Nej	Styrelsen beslutade i maj 2018 om sju mål för verksamheten. Utifrån målen har verksamheten tagit fram ett verksamhetsuppdrag. Styrelsen har inte beslutat om en verksamhetsplan.
Mätbara mål	Nej	Styrelsen har förvisso beslutat om sju mål för verksamheten (2018-04-27). Det framgick inte hur målen skulle följas upp.
Budget år 2020	Ja	2020-05-29, § 33. Styrelsen beslutar om en budget på 3-årsplan. Budgeten för innevarande år beslutades under våren när bidragen från ägarna var klara.
Internkontrollplan för år 2020	Ja	2020-05-29, § 30.
Attestordning	Ja	2020-05-29, § 26.
Delegationsordning eller motsvarande	Ja	2020-05-29, § 26. Beslutsordning framgick av attestordningen.
Dokumenthanteringsplan	Ja	Enligt uppgift från bolagets tjänstepersonsledning finns en dokumenthanteringsplan från år 2017.

Vår kommentar

Styrelsen har i huvudsak säkerställt att de grundläggande styrdokument som aktiebolagslagen, bolagsordning och ägardirektiv kräver finns. För år 2020 beslutade styrelsen inte om en verksamhetsplan och mätbara mål för bolaget. Det är dock positivt att styrelsen har för avsikt att se över bolagets vision, mål och indikatorer samt besluta om verksamhetsplan för kommande år.

Styrelsens löpande kontroll

År 2020 hade bolagets styrelse fem protokollförda sammanträden, varav ett sammanträde var extrainsatt på grund av rekrytering av VD. Vid de ordinarie sammanträdena fick styrelsen information om bolagets ekonomiska ställning och eventuella avvikelser. Styrelsen fick också information om vad som hände i verksamheten samt om hur verksamheten hanterade och arbetade med konsekvenserna av coronapandemin. Styrelsens protokoll fördes i nummerföljd. Av protokollen framgick de

beslut som styrelsen hade fattat. Det fanns en spårbarhet mellan besluten och eventuella underlag till besluten.

Vår kommentar

Styrelsen har löpande under året fått information om ekonomiskt läge och pågående verksamhet. Protokollen uppfyller krav enligt aktiebolagslagen och styrelsens egna krav i sin arbetsordning.

Styrelsens interna kontroll

Styrelsen beslutade om en internkontrollplan för år 2020. Styrelsen beslutade också om ett reglemente för intern kontroll. Syftet med reglementet var att säkerställa att styrelsen upprätthöll en tillfredsställande intern kontroll över verksamheten. Av reglementet framgick styrelsens och VD:s ansvar för intern kontroll.

Styrelsen beslutade om en internkontrollplan

Den 29 maj 2020 beslutade styrelsen om internkontrollplanen för år 2020. Planen utgick från 19 riskfaktorer, indelade i fyra områden: ekonomi och administration, balans, HR, behålla och bredda publikunderlag samt uppföljning och utvärdering.

Risikfaktorerna var värderade utifrån hög, mellan och låg risk. Majoriteten av riskfaktorerna var värderade som mellan risk. Fyra av riskfaktorerna bedömdes som hög risk. Exempel på riskfaktorer i internkontrollplanen var:

- Minskade anslag/bidrag (hög risk)
- Allmänna handlingar, diarium (mellan risk)
- Bisyssla (låg risk)

Granskningen visar att det fanns vissa otydligheter i internkontrollplanen. Bland annat är det inte tydligt vilka kontroller som skulle genomföras. Exempelvis för riskfaktorn *allmänna handlingar, diarium* står det att ett stickprov skulle genomföras vid varje tillfälle en allmän handling anländer. Det framgår inte vad stickprovet skulle kontrollera eller hur stort stickprovet skulle vara. Flera av kontrollerna handlade också mer om löpande aktiviteter i verksamheten. Exempelvis för riskfaktorn *minskade anslag/bidrag* som ska kontrolleras utifrån en konsekvensanalys i samband med tertialuppföljningen.

Vid en träff i december 2020 uppgav VD att ett utvecklingsarbete kommer att påbörjas under år 2021 för att se över arbetet med intern kontroll.

Styrelsen följde upp internkontrollplanen

Vid styrelsemötet den 25 februari 2021 följde styrelsen upp internkontrollplanen för år 2020. Uppföljningen bestod av en skriftlig rapportering, där verksamheten utifrån arbetet under året hade bedömt riskerna i internkontrollplanen. Verksamheten bedömde att riskerna var oförändrade. Det framgick inte av den skriftliga uppföljningen vilka kontroller som hade genomförts samt resultatet av kontrollerna. Under sammanträdet rapporterade VD:n muntligt om mer angelägna områden i internkontrollplanen.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen beslutade om en internkontrollplan för år 2020. Vi bedömer dock att det finns vissa otydligheter. Vi anser bland annat att kontrollerna kan specificeras tydligare, både *vilka* kontroller som ska genomföras och *hur*

kontrollerna ska genomföras. Det kan till exempel handla om att förtydliga vad ett stickprov ska undersöka och hur stort stickprovet ska vara.

Vi bedömer också att styrelsens uppföljning av planen kan utvecklas. Det bör av uppföljningen framgå vilka kontroller som har genomförts samt resultatet av dessa kontroller. Resultatet av tydliga och avgränsade kontroller kan bidra till att det är lättare för VD och styrelse att bedöma om de behöver vidta åtgärder.

Styrelsens tjänstemannastöd

Bolaget har ett pappersarkiv, men tjänstepersoner uppger att det finns planer att införa ett digitalt arkiv. Styrelsen använder sig av molntjänsten drop-box, där kallelser, protokoll, bilagor och styrdokument finns tillgängliga för ledamöterna.

Ny ledningsstruktur från januari 2021

Under år 2018 inledde bolaget en genomgripande verksamhetsanalys som resulterade i en omorganisation. Omorganisationen genomfördes under år 2019. I maj 2020 rekryterade styrelsen en ny VD till bolaget som tillträdde i september 2020. Under hösten 2020 har VD:n, utifrån den tidigare omorganisationen, tagit fram en ny ledningsstruktur för bolaget. Den nya strukturen gäller från och med den 1 januari 2021. Den nya ledningsstrukturen innebär att bolagets ledningsorganisation består av tre delar:

- Operativ stab som hanterar den dagliga driften av bolaget och bland annat dialogen med ägarna. Staben består av VD, HR-chef, ekonomiansvarig och ledningskoordinator.
- Strategisk ledningsgrupp som arbetar med strategiska frågor som avser bolagets hela verksamhet. Exempelvis ekonomi, marknadsföring och investeringar i fastigheter. Ledningsgruppen leds av VD och består av samtliga avdelningschefer och ledningskoordinator.
- Konstnärlig ledningsgrupp som arbetar med konstnärliga frågor. VD sitter i ledningsgruppen tillsammans med cheferna för de konstnärliga verksamheterna och ledningskoordinator.

Styrelsen fick information om förändringarna i ledningsstrukturen vid sina sammanträden i september och december 2020. Av protokollet i december framgick att syftet med förändringen var att kunna arbeta mer strategiskt och effektivt samt på ett bättre sätt kunna stärka bolaget för framtiden.

Vår kommentar

Vi konstaterar att det pågår flera utvecklingsarbeten inom bolaget för att stärka styrningen och ledningen.

Hantering av störningar på grund av coronapandemin

Norrlandsoperan har under år 2020 tvingats anpassa sin verksamhet utifrån coronapandemin. På grund av pandemin och de restriktioner som varit gällande, har den publika verksamheten varit pausad eller begränsad under stora delar av året. Bolaget har istället fått ställa om och hitta nya och andra sätt att bedriva sin verksamhet på.

Styrelsen fick information om händelseutvecklingen

En genomgång av styrelsens protokoll för år 2020 visar att styrelsen vid sina sammanträden fick information om hanteringen av situationen som uppstod på grund av pandemin. Styrelsen har också tagit några beslut med anledning av pandemin.

Datum	Information och beslut
Per capsulam, 2020-03-14	Styrelsen beslutade om stängning av all publik verksamhet med omedelbar verkan. Beslutet gällde från och med 14 mars och tillsvidare.
Extrainsatt styrelsemöte, 2020-05-19	§ 18 Styrelsen beslutade att Norrlandsoperan kunde genomföra publik verksamhet från och med vecka 22 (2020-05-25). § 18 Styrelsen beslutade att den konstnärliga ledningen skulle planera kommande aktiviteter med biträde av ledamot Fredrik Elgh (professor i virologi vid Umeå Universitet).
Styrelsemöte, 2020-05-29	§ 24 Styrelsen beslutade att godkänna anmälan av Per capsulam beslut från 2020-03-14. § 31 Information från verksamheten om konsekvenser och hantering av coronapandemin.
Styrelsemöte, 2020-09-25	§ 44 Information från verksamheten om åtgärder som vidtagits med anledning av pandemin.
Styrelsemöte 2020-12-04	§ 57 Information från verksamheten om åtgärder som vidtagits med anledning av pandemin.

Utöver styrelsemötena uppger tf VD och VD att de under året hade löpande dialog med styrelsens ordförande. Stängningen av publik verksamhet under hösten 2020 beslutades av VD.

Ledningen på tjänstenivå vidtog åtgärder

Under våren 2020 utökade bolaget sin ledningsgrupp till en så kallad "corona-grupp" som träffades varje vecka och under vissa perioder flera gånger i veckan. Gruppen diskuterade och gick igenom aktuellt läge och vad som hände i verksamheterna. Dessutom hade ledningen också regelbundna möten med skyddsombuden för att informera om läget och vad som var aktuellt i huset.

Utöver corona-gruppen, tog ledningen fram rutiner och riktlinjer för hur verksamheten skulle agera vid olika situationer. Exempelvis hur många som fick vistas i olika lokaler och vilka skydd som skulle användas. Verksamheten genomförde också riskanalyser för varje produktion och tog fram planer för hur de skulle agera utifrån olika scenarier.

Vår kommentar

Vår granskning av protokoll visar att styrelsen löpande under år 2020 höll sig informerad och beslutade om åtgärder för att hantera negativa effekter av pandemin. Ledningen på tjänstepersonsnivå agerade och arbetade aktivt för att hantera konsekvenserna av pandemin och de nationella och lokala restriktionerna.

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisning

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret. Styrelsen ska enligt årsredovisningslagen också redogöra för företagets förväntade framtida utveckling inklusive beskrivningar av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Av ägardirektivet framgår att uppföljning av Norrlandsoperan AB:s uppdrag, målgruppsarbete och de särskilda perspektiven ska ske i samband med årsrapporteringen.

Styrelsens årsredovisning för år 2020

I årsredovisningen redogjorde styrelsen för bolagets verksamhet under år 2020. Årsredovisningen innehöll en beskrivande redogörelse för hur Norrlandsoperans verksamheter hanterat och ställt om sin verksamhet med anledning av pandemin. Bland annat framgick vilka föreställningar, produktioner och aktiviteter som kunnat genomföras, men också vilka som ställts in och vilka alternativa lösningar som verksamheten hittat för att nå sina målgrupper.

I förvaltningsberättelsen redogjorde styrelsen för bolagets vision och mål. Det finns också ett avsnitt med "Norrlandsoperan i siffror" där ett antal nyckeltal följdes upp och jämfördes mot år 2019. Exempelvis antal produktioner och föreställningar; antal digitala insatser; antal riktade insatser och prioriterade målgrupper; antal pedagogiska insatser och aktiviteter; antal samverkan/samarbeten och nätverk; antal besökare samt jämställdhet.

Av förvaltningsberättelsen framgick också väsentliga händelser under året, omsättning och resultat, finansiering och likviditet samt framtida utmaningar och utveckling.

I samband med att styrelsen beslutade om årsredovisningen, beslutade styrelsen också att verksamheten under året hade bedrivits inom ramen för de kommunala befogenheterna enligt de krav som givits av ägarna inom ramen för rådande direktiv. Det framgick inte vad styrelsens prövning och bedömning utgått från.

Styrelsen utvärderade sitt och VD:s arbete under år 2020

Inför styrelsens sammanträde den 25 februari fick samtliga ledamöter, ordinarie och ersättare, utvärdera sitt eget och VD:s arbete för 2020 i form av två webbenkäter. Resultatet av utvärderingarna informerades och diskuterades under sammanträdet.

Vår kommentar

Styrelsens årsredovisning för 2020 är informativ och välskriven. Styrelsen har redovisat väsentliga händelser och risker som är förknippade med framtiden.

Vi bedömer dock att styrelsen behöver utveckla uppföljningen av sina mål. Visserligen ger beskrivningen av verksamheten och nyckeltalen en uppfattning om verksamheten som pågått under året, men beskrivningen ställs inte i relation till styrelsens mål. Därför är det svårt att bedöma måluppfyllelsen för året. Vi anser också att styrelsens bedömning av om verksamheten bedrivits i enlighet med de

kommunala befogenheterna bör framgå av årsredovisningen. Det bör också framgå vilka kriterier som styrelsen gör sin bedömning utifrån.

Uppföljning av 2019 års rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2019 års granskning.

Rekommendationer 2019 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.	Nej	För år 2020 har styrelsen inte beslutat om någon verksamhetsplan. Vi noterar dock att styrelsen i december 2020 beslutade om verksamhetsuppdraget för år 2021 samt att VD har initierat ett utvecklingsarbete för att ta fram mätbara mål och verksamhetsplan för verksamheten.
Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.	Nej	Årsredovisningen innehåller visserligen en informativ beskrivning av verksamheten, men styrelsen har inte redovisat någon uppföljning av sina mål.

Vår kommentar

Positivt är att VD har initierat ett utvecklingsarbete under år 2021 för att stärka styrningen och ledningen av bolaget. Utifrån rekommendationerna i 2019 års granskning konstaterar vi dock att styrelsen under år 2020 inte vidtog tillräckliga åtgärder.

5. Svar på revisionsfrågor

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet år 2020 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer också att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Delvis	Styrelsen har i huvudsak beslutat om grundläggande styrdokument. Styrelsen har inte beslutat om en verksamhetsplan för år 2020.
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	Ja	Styrelsen beslutade om en internkontrollplan för år 2020. Styrelsen har också löpande fått information om ekonomiskt läge och utvecklingen med anledning av pandemin.
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Nej	Årsredovisningen innehåller visserligen en informativ beskrivning av verksamheten som genomförts under året. Styrelsen har dock inte följt upp sina mål och därför är det svårt att bedöma måluppfyllelsen.
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2019 års granskning?	Nej	Styrelsen har inte beslutat om en verksamhetsplan för år 2020 eller följt upp sina mål i årsredovisningen. Däremot konstaterar vi att det pågår ett arbete att utveckla styrningen och uppföljningen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.
- Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.
- Utveckla arbetet med intern kontroll. Av internkontrollplanen bör det framgå hur kontrollerna ska genomföras. Av uppföljningen bör kontrollernas resultat framgå.

Umeå den 10 mars 2021

Malin Hedlund
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten